Tunturilatu

1/2014

Leena Holopainen

Naalit vaelsivat Akumajalta Paistuntureille 6

Kestääkö vai romahtaako? 3

Linnasaareen hiihtäen 4

Pöyrisjärveä ihailemassa 8–9

Kuvernööri Miessiltä 12

PUHEENJOHTAJALTA

Murroksen keskellä

Jo vain kolme vuotta vierähti hopusti. Oli kasvattavaa ja samalla rauhoittavaa seurata sivusta Tunturiladun toimia ja jäseniä. Todeta, että yhdistys on muuttumisen murroksessa kuten koko yhteiskunta ympärillämme.

Harmaiden mutta kokeneiden askeltajien joukko ja innokkaiden nuorten mutta osaavien ja tietävien tunturilatulaisten sopiminen ja viihtyminen samalla polulla on yhdistyksemme elinehto. Yhdessä toimien, toisiamme kuunnellen ja mielipiteitä kunnioittaen sekä tekemiset hyväksyen rakennamme sellaista Tunturilatua, jonka koemme omaksemme.

Kun me vanhat jäkälät uskallamme ottaa uudet tavat toiminnassamme käyttöön ja nuoret jaksavat kuunnella huru-ukkojen kokemuksia, olemme oikealla polulla. Vääriä valintoja varmaan teemme kuten tunturissa kulkiessamme, mutta palaamalla takaisin ja ottamalla uuden polun eteemme pääsemme eteenpäin.

Kaikkien täytyy vain hyväksyä se, että jokaisella on jokaiselle jotain annettavaa.

* * *

Menin syksyllä Susikyröön talkoisiin kahdeksi viikoksi ja siellä sainkin todeta, että talkoot jatkuvat ainakin viisikymmentäkaksi viikkoa.

Olisiko se sitä Lapin hulluutta. Tiedä häntä, mutta saamani pesti ei ole vastenmielinen, sillä tunturilatulaisuus on ikuista eikä kulumallakaan ja sivussa olemalla jätä vaeltajaa. Kaikkia tarvitaan. Tukenani toiminnassa on keskusteleva, nuorekkaasti ajatteleva johtokunta ja toimeliaat, pätevät toimihenkilöt.

* * *

Viime vuoden toimintakertomusta lukiessa voi vain todeta, kuinka paljon toimintaa on ollut ja uutta tullut. Puheenjohtaja Timo ja koko toimiva joukko ovat suuren kiitosmaininnan arvoisia.

On rauhoittavaa lukea tilinpäätöksestä, että vuoden lopussa tilille jäi vielä euroja mukavasti mittavasta rakentamisesta huolimatta. Kiitos lukuisten, ahkerien talkoolaisten työpanoksen, rakennusrahastoon lahjoittaneiden ja saatujen tavaralahjoitusten avulla meitä hemmoitellaan Susikyrössä olevalla velattomalla, uudella, toimivalla Pekan-Oskarilla. Sen toimintaa lisäävä vaikutus on meille arvokkaampi kuin alueen taloudellisen arvon nousu. Viiden kuukauden käytön jälkeen saatu palaute on ollut vain myönteistä.

* * *

Tunturiladun kehitymishalusta ja muutoksesta oiva esimerkki on kevätkokouksessa käsiteltävä avain- ja kämppäsäännöt. Sääntöihin johtokunta esittää monia periaatteellisia ja rohkeitakin muutoksia, joissa heijastuu nykypäivän vaatimukset. Sääntöehdotus kokonaan on luettavissa netissä Tunturiladun sivuilla ja niistä voi kertoa mielipiteensä etukäteenkin. Sähköpostiosoite kommentteja varten ja luettelo muutoksista on luettavissa tässä lehdessä.

Suosittelen tutustumista sääntöihin jo ennen kokousta, jotta kokouksemme ei venyisi iltakuuteen.

* * *

Kevään ja kesän kalenteriin olisi hyvä merkitä eri paikkakunnilla järjestettävät erämessut. Tunturilatu on mukana ainakin Riihimäellä, Kajaanissa, Oulussa ja Kolilla.

Vava-leirillä heinäkuussa on uutta ja tuttua toimintaa Ovtsilaisten komennuksessa.

Elokuussa Alppaksen järjestämille kesäpäiville on suunnitteilla uutta jäsenille suunnattua tekemistä. Merkitkää päivät kalenteriin.

* * *

Osassa Suomenmaata puhutaan vesikeleistä lumikelien asemasta. Tunturilatulaisten ulkoilua kelit eivät ole ennenkään estäneet, joten nauttikaamme ulkoilusta. Aurinkokin on olemassa pilvien peitossa, ja tulee kohta näkyviin.

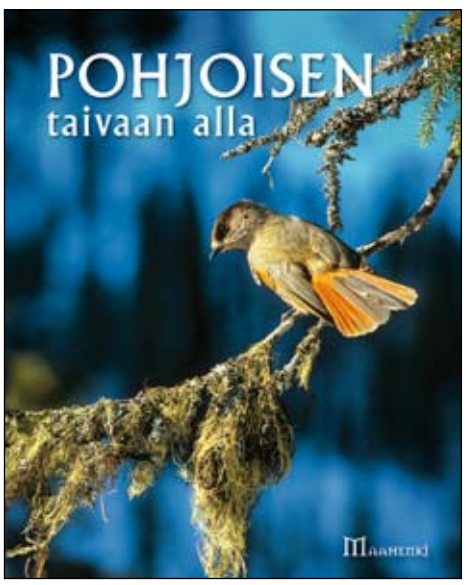
Nähdään Pietarsaaressa !

Raimo

KANNESTA KANTEEN

Pohjoisen taivaan alla

Pohjoisen taivaan alla- kirja on yhdistetty valokuva- ja tietokirja. Valokuvat on ottanut kolmikko Hannu Hautala, Lauri Kettunen ja Petteri Törmänen. Tekstin on kirjoittanut Markku Turunen. Jo kansikuva valossa kylpevästä kuukkelista kertoo, mitä on kansien välissä odotettavissa. Kirjan kuvamateriaali on lähinnä Kuusamosta ja kuvamateriaali on samojen tekijöiden samannimisestä filmistä, jota on esitetty Suomessa ja monissa Euroopan maissa.

Kirja jakaantuu 11 kappaleeseen, joista löytyy kuvatarinoita, tiukkaa asiatekstiä ja maalailuja luonnosta sekä kertomuksia kuvausretkistä. Ensimmäisessä luvussa tutustutaan kotkan valtakuntaan eli matkustetaan kuumailmapallolla Kuusamossa. Ja tarkkaillaan kuvaajien tuttuja maisemia toisesta perspektiivistä. Joka tuulella tätä ei voi tehdä, koska laskeutumispaikkoja on vähän ja länsituulet veisivät pallon helposti Venäjän puolelle.

Eri luvuissa tulevat tutuiksi myös kurki, joutsen, Paanajärvi, kesäyö, karhu, metsän sininen valo, hirvet ja porot sekä monet muut. Kuvien ottamista on suunniteltu, on toteutettu perusteellisesti eri kuvausmatkat ja valittu retkiltä parhaat kuvat kirjaan. Näin on syntynyt laadukas teos. Tuntien Hautalan perusteellisen kuvasilmän ja myös sen, että kuvissa täytyy olla sitä jotain, en ihmettele turhaan upeaa kirjaa. Turunen on hienosti kytkenyt kuviin liittyvän taustatiedon, mikä nostaa kirjan tietokirjallista arvoa.

Lapin kävijöille kirjassa on paljon uusia asioita. Esimerkiksi karhu on Suomen ja Venäjän kansalliseläin. Maailman noin 200 000 karhusta 120 000 asustaa Venäjällä ja Suomessa karhuja on noin tuhat. Kirjakieleen karhu – sanan on tuonut Mikael Agricola. Huvittavaa, että Suomessa arvioidaan olevan noin 200 000 poroa eli sama määrä, mikä on karhuja maailmalla. Joutsenesta, karhusta ja kurjesta on kerrottu erilaisia kytkentöjä musiikkiin, runouteen ja kirjallisuuteen.

Maahengen julkaisema 240 – sivuinen näyttävä kuvateos on uusi oksa kustantajan laadukkaiden kotimaisten luontokirjojen puussa. Tämän kirjan, kun ottaa käteen, se tempaa mukaansa. Samalla oppii uutta luonnosta, mutta myös suomensukuisten kansojen uskomuksista ja vuodenaikojen vaihteluista pohjoisen taivaan alla.

Itse luin kirjan yhdellä istumalla ja muutama tunti siinä meni – hieno kirja!

Antti Karlin

Kämppäsääntöjä uudistetaan

Irma Rytkölä

Kämppäsääntöjen uudistaminen oli välttämätöntä Pekan-Oskarin valmistuttua.

Syysvuosikokouksen tahdon mukaisesti johtokunta on valmistellut ehdotuksen uusiksi kämppä- ja avainsäännöiksi. Säännöt käsitellään kevätvuosikokouksessa.

Ehdotuksessa asiat on ryhmitelty selkeästi kämppien järjestyssäännöiksi, Aihkin säännöiksi sekä tukikohtien avain- ja käyttösäännöiksi voimassa olevien sääntöjen asiajärjestystä muuttaen mutta muutosehdotuksia lukuunottamatta säilyttäen sisällön ennallaan.

Tutustukaa ehdotukseen ja esittäkää mielipiteenne ja kannanottonne kerhoasiainhoitaja Kari Haliselle osoitteessa **tunturilatu.palaute@netti.fi**

Sääntöehdotuksen suurimmat muutokset ja lisäykset verrattuna olemassa oleviin sääntöihin ovat:

* kaikki varaukset ovat patjapaikkavarauksia, ei ole erillisiä kerhoviikkovarauksia

* kämppiin on vapaa pääsy, vaikka kaikki patjapaikat olisivat varattu ja ovat käytössä

* kaikissa kämpissä voi olla samanaikaisia varauksia, kahden kämpän varaussääntö poistuu

* joulun ja pääsiäisen ajaksi patjapaikkavarauksia voi tehdä kaikkiin tukikohtiin

* varaukset on maksettava etukäteen ja varausten peruuttamisiin tulee peruutusmaksusääntö

* Pekan-Oskariin sekä Kiisan ja Talaksen saunaan voi majoittua tilapäisesti, mutta se ei saa haitata tilojen varsinaista käyttöä

* Avaimen haltijan seurueessa voi olla rajoittamaton määrä yhdistykseen kuulumattomia henkilöitä. Johtokunnalla on mahdollisuus rajoittaa tätä oikeutta

* Johtokunta voi antaa kämpän ulkopuolisen yhteisön käyttöön määräajaksi

* Suksien voitelumahdollisuus on Susikyrön Pekan-Oskarin varastossa

* Lemmikkieläinten tuominen sisätiloihin on sallittu Susikyrön Koira-Oskarissa ja Kiisan Pekan kammissa

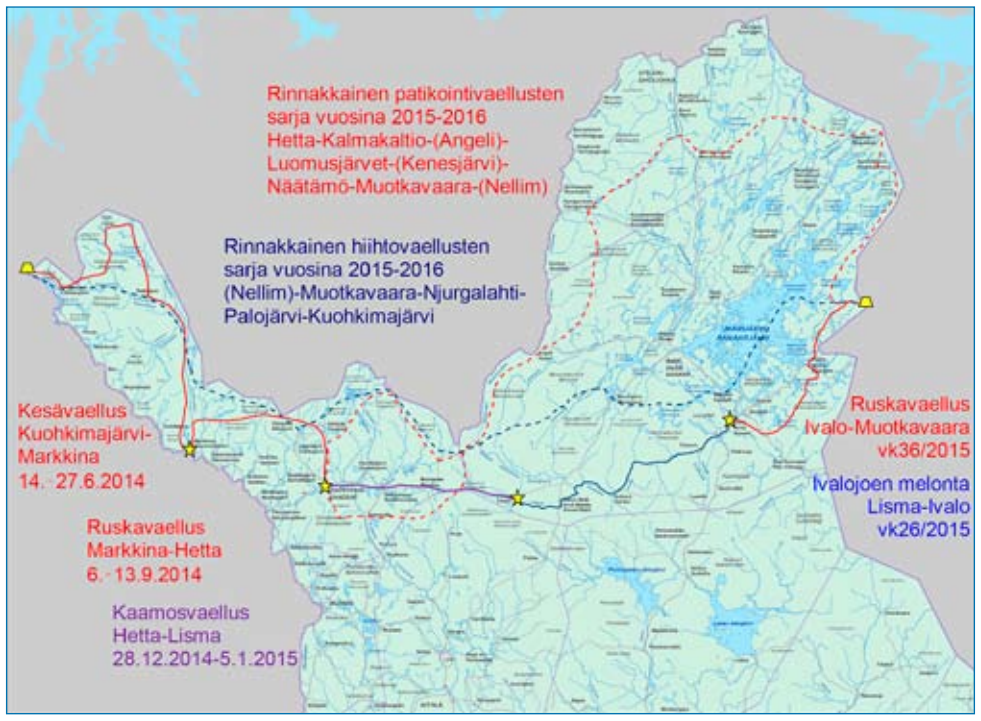
* Auton lämmitystolppien käyttöohjeet

Sääntömuutoksilla pyritään lisäämään kämppien käyttöastetta muun muassa muuttamalla varaussysteemiä.

Pyydän ja toivon, että tutustutte ehdotukseen, muodostatte mielipiteenne eri asiakohtiin selkeästi ja valmistaudutte esittämään ne kokouksessa lyhyesti ja ytimekkäästi, jotta pysyisimme kokoukselle varatussa aikataulussa.

Raimo Pahkala

Maanmittauslaitoksen taustakartta 1:800000 (2014)

Kolmen valtakunnan rajapyykiltä rajapyykille vaellusprojekti 2014–2015 (2016)

Kavtsin kuulumiset

Kavtsin retkitoimikunta on suunnitellut kolmivuotista vaellusprojektia, jossa useat eri vaellukset muodostavat katkeamattoman reitin läntiseltä kolmen valtakunnan rajapyykiltä (Kuohkimajärvi) itäiselle kolmen valtakunnan rajapyykille (Muotkavaara).

Kuluvan vuoden vaelluksille on jo tarkemmat suunnitelmat, kun taas vuosien 2015-2016 suunnitelmat ovat alustavia ja niihin voi tulla vielä muutoksia.

Suunniteltuja reittejä on kolme ja tavoitteena on, että ne kaikki toteutuisivat. Katso oheinen karttakuva eri reittivaihtoehdoista.

Ensimmäinen Inarinjärven eteläpuolelta menevä reitti on tarkoitus kulkea lännestä itään vuosina 2014-2015 koostuen kahdesta patikointivaelluksesta ja yhdestä kaamosvaelluksesta vuonna 2014 sekä jokimelonnasta ja patikointivaelluksesta vuonna 2015.

Toinen reitti on suunniteltu kulkemaan Inarinjärven pohjoispuolelta ja se on jatkoa vuoden 2014 patikointivaelluksille. Jatko-osa toteutetaan kolmena tai neljänä patikointivaelluksena vuosina 2015-2016.

Kolmas reitti on tarkoitus kulkea vuosina 2015-2016 idästä länteen koostuen kolmesta tai neljästä hiihtovaelluksesta.

Vaelluksilla on tarkoitus kuljettaa ”viestikapulaa” rajapyykkien välillä. Yksi idea viestikapulasta on kirja, johon kunkin vaelluksen osallistujat tekevät matkalla merkintöjään.

Eri reittivaihtoehdoista voisi olla omat kirjat, jotta eri vaelluksista muodostuu jatkuva tarina halki Lapin erämaiden.

Kavtsilaiset toivottavat kaikki tunturilatulaiset tervetulleiksi osallistumaan projektiin liittyville vaelluksille.

Käsivarressa ja Inarinjärveä ympäröivillä erämaa-alueilla on retkeilty yhdistyksen alkuajoista lähtien ja vaellusprojekti huipentuu samoilla seuduilla Tunturilatu ry:n 70-vuotisjuhlavuotena 2016.

Olisikin ilahduttavaa, jos muut tunturikerhot innostuisivat laajentamaan projektia koko Tunturiladun yhteiseksi hankkeeksi.

Panu Loisa

Jukka Parviainen

Tärnäbystä kohti Syterstugaa.

Owlan vuosi 2014

Kerhomme on aloittanut kahdeksannen toimintavuotensa. Juuremme ovat 80-luvulla silloisen Suomen Matkailuliiton alaisessa Oulun Seudun Läpikävijöissä.

Maaliskuun kerhoillassa muistelemme noita aikoja katsellen vanhoja vaelluskuvia.

Tänä vuonna teemme ensimmäisen kerran toimintamme aikana saman vuoden aikana sekä talvi- että kesävaelluksen samalle reitille.

Suuntaamme linja-autokuljetuksella Arvidsjauren ja Arjeplogin kautta Norjaan Svartisenin kansallispuistoon Saltfjelletiin. Siellä Bolnasta alkavalla vaelluksella kuljemme seitsemän tuvan kautta päättäen vaelluksemme Russånesiin.

Vuoden aikana meillä on useita lähiretkiä. Tutustumme viikonloppuretkellä Sotkamossa sijaitsevaan Hiidenportin kansallispuistoon. Puiston sydän on Hiidenportin jylhä rotko, joka on Kainuun huomattavimpia luonnonnähtävyyksiä.

Toteutamme jälleen jo perinteisen Hellehiihdon Kilpisjärvelle yöpyen Kilpisjärven Biologisella asemalla samanaikaisesti kuin suositut ”vain kaksi kalaa” pilkkikilpailut pidetään Kilpisjärvellä. Samalla vierailemme kummikoululla Kilpisjärven koululla.

Heinäkuussa samaisella Biologisella asemalla pidämme Tunturikasvikurssin, jolle varauksia tehdään jo vuotta ennen kurssin toteuttamista.

Elokuussa kirkkoveneellä soutavat suuntaavat kohti Inarinjärveä, autoilla tosin.

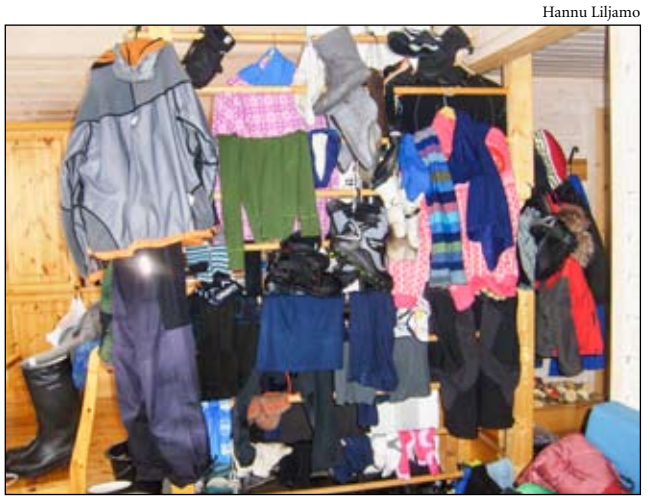
Keväällä ja syksyllä kerhoviikkomme pidetään Susikyrössä ja Susi-Talaksella. Ruskaviikkoa vietetään syyskuussa Kilpisjärvellä.

Retkivuotemme päättyy Römppävaellukseen säiden salliessa Abiskosta Torniojärven taakse Kalottireittiä pitkin kohti Norjan Lappjordhyttaa.

Toivotan kaikille tunturilatulaisille ja kairan kiertäjille turvallista retkivuotta 2014. Tervetuloa retkillemme.

Hannu Liljamo

Hannu Liljamo

Tunturikirppiskö?

Kolbman kuulumiset

Sitten viime kuulumisten on tapahtunut vähän, mutta sitäkin antoisampaa. Vuoden ensimmäisessä kerhoillassa oli ennätysmäisesti väkeä kuuntelemassa talvi- ja kesävaelluksista Islannissa.

Tammikuun lopun sunnuntaina pidimme retkeilyvälinekirppistä. Tämäkin tapahtuma oli yllättävän suosittu, sillä väkeä oli parin tunnin ajan tungokseen asti. Tilaisuudessa kävi arviolta 70 henkeä ja kauppa kävi!

Kirpputorihintaan tavarat vaihtoivat omistajaa. Myynnissä oli ahkioita, suksia, kirjoja, karttoja, Trangioita, makuualustoja, makuupusseja, rinkkoja, risukeittimiä, kiipeilyvarusteita ja kaikenlaista pientä sälää. Tämä pieni sälä olikin arvostettua, koska sitä ei saa mistään muualta.

Tämä oli jo Kolbman kolmas kirppis ja yllättävästi käyttökelpoista tavaraa aina löytyy. Aloitteleva retkeilijä löytää kirppikseltä tarpeelliset perusvarusteet halvalla.

Iglu-viikonloppu Teiskossa täytti tavoitteensa ja raikkaasta talvisäästä sekä antoisasta kokemuksesta nautti 16 kolbmalaista.

Talven ensimmäinen kunnon lumisade edellisenä yönä antoi rakennusmateriaalia lumimajojen valmistamiseen. Meidän ei tarvinnut kolata Kortejärven jäätä paljaaksi hehtaarien alalta.

Pehmeästä höttöisestä pakkaslumesta rakensimme iglun ”liukuvaluna”, käyttäen apuna siirrettävää IceBox iglumuottia. Lumimajan koversimme jäälle kerättyyn lumikasaan.

Viiden tunnin työskentelyn jälkeen molemmat asumukset olivat valmiit ja muutaman tunnin aikana ne sitten kovetuivat kestäviksi.

Neljä henkeä yöpyi majoissa, joihin pikkupakkanen ei tunkeutunut.

Illalla Kortejärven tilan päärakennuksessa katselimme kuvia mm. Petrin kanoottiretkestä. Melominen Pokasta Porttipahdan jäiden seassa Lokan altaalle ja edelleen Luirojokea pitkin Luirojärvelle oli jo seikkailua, mutta varsinainen koitos oli kanootin vetäminen Sokostin huipun kautta Muorravaarakalle.

Hyväkuntoinen ja siisti Kortejärven tila Kintulammen retkeilyalueella oli miellyttävä yllätys. Hämäläisen erämaatilan miljöö tekee paikasta viihtyisän ja lähellä oleva luonnonsuojelualue on mielenkiintoinen kohde patikoida.

Vastaisuudessa tulemme järjestämään siellä enemmän Kolbman ja Tunturiladunkin tapahtumia.

Joutenkulkija jostakin

Iglun kolmas varvi menossa.

Elämää Ovtsissa

Mainiosti onnistunut osallistuminen järjestöjen joulumyyjäisiin antoi pontta Ovtsin alkavaan vuoteen, samoin kauneimmat joululaulut -tilaisuus, jossa laulettiin suomeksi ja saameksi.

Ovtsin kevätkauden elämään kuuluu sekä tuttuja, rutiinilla sujuvia tapahtumia että uusia, mielenkiintoisia haasteita. Tuttuja tapahtumia ovat kerhoiltojen lisäksi talvitapahtuma, kesäkauden avajaiset ja kevät-talkoot majapaikassamme Haristuvalla.

Aprillipäivänä harrastamme kulttuuria ja vierailemme Suomen kantelemuseossa ja Laukaan pelimannitalolla. Kesäkuun alkupuolella koettelemme fyysistä kuntoamme viikon vaelluksella Karhunkierroksella.

Sekä fyysistä että psyykkistä kuntoa tarvitaan heinäkuussa, kun toimimme Vava-leirin vastuujärjestönä. Tämä on meille uusi haaste. Mutta onneksi järjestössämme on Vava-leirin konkareita, varsinkin Aulikki, joten aivan ummikkoina emme lähde Susikyröön.

Toivotamme leirille tuleville isovanhemmille lapsenlapsineen hauskaa ja opettavaista yhdessäoloa.

Eräänlaisena ”uutena” haasteena ja ilon aiheena voi nähdä sen, että lapsiperheitä on liittynyt viime aikoina tavallista enemmän jäseniksi. Heille on tarkoitus järjestää jokin oma tapahtuma lähitulevaisuudessa.

Toivottavasti perheet ja lapset löytävät kauttamme retkeilyn pariin ja myös pyrkivät vaikuttamaan Ovtsin ja koko Tunturiladun säilymiseen ja uusiutumiseen.

Ulla

Talviset terveiset Alppaksesta

Tulihan se talvi lopulta, vesisateiden ja pimeyden jälkeen. Lunta ei ole vielä niin paljoa että maastoon tehtäisiin latuja. Ei edes lumikengille ole riittävästi lunta. Pakkasta oli mukavasti parisen viikkoa, muuttui taas lämpöasteille.

Toivottavasti tulee pyryjä, pääsisi hiihtelemään.

Tunturiladun kesäpäivät vietetään elokuun puolivälissä Hämeenlinnan Lammilla, Kaunisniemen leirikeskuksessa, Pääjärven rannalla.

Olemme suunnitelleet ja valmistelleet päivien ohjelmaa, jotta saisimme vieraamme viihtymään. Tammikuussa talkoilimme tunnukset. Toivomme saavamme runsaasti osanottajia.

Syyskokous ei tuonut muutoksia henkilövalintoihin, entiset jatkavat tänäkin vuonna, vain muutamat aktiiviset ovat käytettävissä.

Helmikuussa lumikenkäilemme, maaliskuussa hiihtelemme ja pilkimme. Huhtikuu on kevätkokouksen aika. Kesäkuussa pyöräilemme Hämeenlinnan ympäristössä.

Tunturiladun kevätpäivät ja kevätkokous Pietarsaaressa, on itselle ainakin uusi kohde, uutta nähtävää ja koettavaa on tiedossa. Päivien järjestäjät ovat eri puolilla Suomea, pääsee tutustumaan erilaisiin kohteisiin, maisemiin ja murteisiin.

Toukokuun lopulla jatketaan viikonlopun retkeilyä Kuoktelaisten kanssa, nyt patikoimme Padasjoen maisemissa. Useampana vuonna meillä on yksi yö ollut mahdollisuus viettää jonkin osallistujan mökin pihapiirissä, nauttien palveluista.

Aurinkoisia kevätpäiviä ja liukkaita latuja.

Marja-Liisa

Njealljen kokemuksia ja suunnitelmia

Linnansaaren hiihdon tauolla maisemien ihailua. Sää muuttui hetkeksi pilviseksi, mutta ei pitkäksi aikaa.

Menneestä vuodesta voidaan sanoa, että meni suunnitelmien mukaan, kun ”talvisota”, paitsi puheenjohtajavalinnan suhteen, entinen jatkaa!

Kevään hiihtoviikkoa vietimme tutussa paikassa Kilpisjärvellä ja syksyn ruskaretkenteimme Äkäsjärven rantamaisemiin. Kilpisjärven jäällä tuli tutuksi kansallispuiston kahinat, jonka perustamista valtaosa paikallisväestöstä vastusti, mutta ”etelän ihmiset”, kuten siellä kuuli, kannattivat.

Onneksi järjen ääni voitti (paikallisten). Ainakin tässä vaiheessa Enontekiön kunnan kanta voitti ja kansallispuisto asiaa selvitellään uudelleen. Toivottavasti paikalliset asukkaat ja yrittäjät voivat hengähtää ja jatkaa yrittämistään ja elämäänsä Kilpisjärven maisemissa kaikessa rauhassa.

Ruskamatkalla osallistuimme Äkäsjärveltä Ylläs–Pallas kansallispuiston 75-vuotisjuhliin ja kävimme Hetan Luppokodissa vierailulla. Luppokodin asukkaat, koululaiset ja Aspalaiset saivat tuliaisina syysliukkaiden ja tulevien talvien hiihtoa varten noin 50 kappaletta kävely- ja suksisauvoja.

Kävelysauvojen käytön ”pikakurssin” jälkeen lauloimme yhdessä, joikhaamistakin saimme kuulla, mutta sen puolen hoiti Luppokotilaiset meidän suureksi iloksemme.

Luppokodin henkilökunta oli järjestänyt meille juhlakahvit, jonka aikana ja jota ennen ihastelimme kauniita Lapin asuja, joita osa luppokotilaislaista oli juhlan ja vieraiden kunniaksi pukeneet päälleen ja olipa asusteet vielä omin käsin ommeltujakin. Valtakunnallinen ”Vie vanhus ulos”- haastekampanja käynnistyi näin meidän osaltamme.

Samalla reissulla Timo ja Kari juhlivat 40 vuotta sitten Hetta-Pallas reitiltä alkaneita yhteisiä vaelluksiaan ja kävimmepä kurkkimassa Susikyrönkin uutta huoltorakennustakin ja tietenkin nauttimassa Vuontispirtin pöydän antimia.

Äkäsjärven maisemat totesimme käyttökelpoisiksi vastaisuudessakin retkiä suunniteltaessa ja Äkäsjärven kalaisaksi – tosin omat kalamiehet totesivat, että miksi liikoja pyydyksiä vedessä liottaa, kun naapuri toi valmiit kalat rantaan.

Viime keväänä kerhomme teki ”ladun avauksen” alueellamme olevaan Linnansaaren kansallispuistoon. Pidennetty viikonloppuvaellus tehtiin yhdessä paikallisten yrittäjien kanssa, hotellimajoituksessa majoittuen, huoltokelkka mukana kulkien, avattua latua hiihtäen kelkan perässä päiväreppuvarustuksella. Yövyimme hotelleissa, söimme eväitä matkan varrella ja nautimme kerhomme paikallisen jäsenen Sepon tiedon jyvistä, joita hän jakeli paikallishistoriasta tauoilla.

Totesimme hiihtovaelluksen jälkeen, että tämä sopii hyvin meidän kerhomme jäsenille ja samaa totesivat myös mukana olleet ”ei jäsenemme”. Tänä keväänä tuplaamme vaellukset, toisen ajallisesti ja lisäämme yhden, toivottavasti kevät ei meitä yllätä.

Hiihtovaellukset tehdään samalla periaatteella kun viime keväänä, mutta ensimmäisen vaelluksen kaksi yötä vietämme Järvi-Sydämessä ja jos innokkuutta riittää, niin myös hiihtoon osallistumattomat voivat majoittua siellä.

Hiihtovaelluksen yhteyshenkilö on Seppo Häyrinen, jos kiinnostaa, niin häneltä saa ajantasaista tietoa Linnansaari-vaelluksesta, myös tulevan vuoden!

Kerhomme keski-ikä, jääköön se sanomatta, mutta tarpeeksi korkea, että voimme vähän hellittää ja nauttia näistä lähimaisemistakin, mutta kevään hiihtoviikkoa taas vietämme Linnansaari-vaelluksen jälkeen Pelkosenniemen Pyhätunturin maisemissa viikolla 15.

Sulanmaan aikaan on tarkoitus lähteä katselemaan kansallismaisemia itärajan tuntumaan ja heinä - elokuun vaihteessa sotilasmusiikkitapahtumaan Hamina Tattooseen.

Syksyn ruskamatka on vielä hakusessa, mutta toiveita Kiisan suuntaan on herätelty, tosin Kiisa on varattu, mutta eiköhän sieltä suunnalta jotain vastaavaa löydy.

Kerhomme on jatkanut vanhaa perinnettä eri paikkakunnilla kokoontumisen merkeissä. Viimeksi olimme Pieksämäellä Pieksän Pelimannien 10-vuotisjuhlakonsertissa, joka oli musiikkimatka Pelimannien menneisiin konsertteihin ja sota-ajan lauluihin.

Tilaisuuksissamme on läsnä yleensä 20–40 jäsentä ja aiheita laidasta laitaan, ensiavusta matkakertomuksiin yms. Perimätiedon siirtoakin on viritelty, mutta ilmeisesti se on savolainen projekti ”aloittamista vaille valmis”!

Talvisotahiihto ensi talvena 30.11.2014–13.3.2015

Ensi talvena järjestetään hiihtotapahtumia ympäri Suomea osana Talvisodan 75-vuotismerkkivuotta. Paikallisten hiihtotapahtumien tavoitteena on lisätä koko kansan hiihtoharrastusta ja nostaa kuntoa.

Hiihtojen tavoitteena on kunnon parantamisen lisäksi lisätä myös Talvisodan tuntemusta, joka on Suomen tunnetuin yksittäinen tapahtuma ja korostaa suomalaisten sisukkuutta ja samalla rehellisyyttä totesi eduskunnan puhemies Eero Heinäluoma Talvisotahiihdon avajaistilaisuudessa 17.12.2013. Talvisotahiihdon tavoitteena on 200 000 hiihtosuoritusta.

Avajaishiihto on sunnuntaina 30.11.2014 Saariselkä–Kiilopää alueella, päivälleen 75 vuotta talvisodan syttymisestä.

Kiilopäälle todennäköisesti emme tule lähtemään, mutta Linnansaaren alue sopisi hyvin vuoden kuluttua Talvisotahiihdon toteuttamispaikaksi, jonka tarkempaa ajankohtaa voisi alkaa jo miettimään. Siitä myöhemmin lisää, kunhan tämän kevään hiihdot on hiihdelty.

Njealljelaiset lähdössä Taivaskeron huipulle.

Luppokodissa ihailtiin asukkaan Lapin kesäpukua.

Aurinkoista kevättä ja -mieltä, mukavia yhteisiä hetkiä ja retkiä jatkossakin–yhdessä.

Lea Sarkeala
puheenjohtaja

Tsietsa vauhdikkaasti uuteen vuoteen

Pohjois-savolaisten uusi vuosi on alkanut vauhdikkaasti.

Tammikuun lopulla pidimme yhtäaikaa sekä Siilinjärvellä että Iisalmessa kerhon toimintaa esittelevät Retkipäivät. Siilinjärvellä paikkana oli Siilin Ladun hiihtomaja ja Iisalmessa paikallisen Kauppakeskuksen liiketila.

Saimme ainakin näkyväisyyttä, sillä kyseisenä lauantaina Kauppakeskuksessa kävi yli 3000 asiakasta, jotka eivät voineet olla näkemättä telttaleiriämme aivan kassojen vieressä.

Kiinnostusta talvivaellusta ja teltassa yöpymistä kohtaan oli niin paljon, että mietimme jatkoa tapahtumalle.

Tätä luettaessa olemme olleet kertaalleen Susikyrösä kerhoviikolla. Perinteinen helmikuun hiihtoviikko oli täynnä ohjelmaa. Näin mekin pääsimme testaamaan Pekan-Oskarin toimivuuden. Toimiva ja komea huoltorakennus kruunaa Susikyrön ja toivoa sopii, että sen myötä käyttöaste siellä kasvaisi.

Tekemistä ja toimintaa riittää jatkossakin: pilkkikisat, huhtikuun hiihtoviikko Vuontispirtillä ja hiihtovaellus Ruotsin ja Norjan tuntureilla pääsiäisen ja vapun välillä.

Eikä pidä unohtaa Tunturiladun Arktista kokoontumista Pietarsaareen. Syksyllä odottaa Talas ja Unkariin suuntautuva vaellus, jonne lähtee osallistujia ainakin kuudesta tunturikerhosta.

Näiden tapahtumien lisäksi on toimintasuunnitelmassa monta muuta tapahtumaa. Niistä sitten myöhemmin lisää. Positiivisesti kohti uusia seikkailuja.

Pentti Vainio

Tärppejä ja turhakkeita

Lasit aurinkoon ja pilveen

Päivä pitenee, aurinko nousee yhä ylemmäs ja hanget alkavat hohtaa. Silmät on suojattava. Aurinkolasit on yksi retkeilijän perusvarusteista.

Paitsi kirkkailla keväthangilla ja välkehtivillä vesillä, laseista on hyötyä usein myös silloin kun aurinko ei näy. Oranssi linssi parantaa kontrasteja pilvisellä säällä ja auttaa lumen pinnanmuotojen näkemistä. Kaamoksen hämyssä punertavan valon ja sinisen varjon sävyero korostuu, eikä vaalea oranssi linssi tummenna maisemaa, päinvastoin maailma näyttää valoisammalta. Urheilukaupat myyvät oransseja hiihtolaseja muutamalla kympillä.

Kun auringonpaiste heijastuu lumesta, tarvitaan UV-suojaa, ettei lumisokeus iske. Ultraviolettivalo on haitallista, mutta onneksi siltä suojautuminen on helppoa. 100% UV-suoja on helppo toteuttaa, ja niinpä halvoissakin aurinkolaseissa on tämä ominaisuus lähes aina. Huokeiden linssien muut ominaisuudet eivät välttämättä ole samaa tasoa: jotkin aallonpituudet saattavat päästä suodattumatta läpi. Kalliimmissa aurinkolaseissa on laadukkaammat linssit, mutta myös istuvammat ja kestävämmät kehykset. Tunnettujen valmistajien tuotteisiin kannattaa tässäkin luottaa. Linssin polarisointi on mukava lisäominaisuus, joka poistaa heijastuksia esimerkiksi veden pinnasta. Melojalle polarisoidut linssit ovat tarpeen, koska niillä näkee paremmin pinnan alla piileskelevät kivet. Polarisointi ei yksin riitä tekemään aurinkolaseista hyviä. Halvat huoltoasemilla myytävät polaroid-linssit voivat hyvin riittää autokuskille, mutta ei välttämättä vaativiin olosuhteisiin merillä ja hangilla.

Pari esimerkkiä parhaan laadun laseista. Itävaltalainen Glorify valmistaa laseja, jotka ovat paitsi optisesti erittäin laadukkaita, myös rikkoutumattomia. Jämäkän elastinen muovimateriaali taipuu muttei taitu, vääntyy murtumatta ja palautuu muotoonsa. Linssit on vaihdettavissa, ja suositeltavaa onkin ottaa samoihin pokiin tummat aurinkolinssit ja oranssit pilvilinssit. Glorifyn valikoimassa on myös särkymättömät laskettelulasit, jotka pakataan kuljetusasentoon taittamalla ne kaksinkerroin. Taskuun mahtuvat myrskylasit ovat näppärät tunturivaeltajalle. Scandinavian Outdoorin (yhdistyneet Retkiaitta ja Partiovaruste) myymälöissä Glorifyn lasit saa -10% alennuksella.

Jos Glorify vastaa maastoautoa, on Adidas urheiluauto. Evil Eye –mallissa on säädettävät aisakulmat ja nenätyynyt, joiden ansiosta lasit istuvat täydellisesti lähes joka päähän ja myös pysyvät päässä kovemmassakin menossa. Adidaksella on myös täysi valikoima vaihtolinssejä. Likinäköiselle Adidas tarjoaa markkinoiden parasta. Normaalisti, jos linssiin tehdään voimakkuushionta, ei kaarevia päänmyötäisiä urheilulaseja voida käyttää mikäli miinuksia on vähänkin reilummin. Adidaksella voimakkuus on erillisessä adapterilinssissä, joka kiinnitetään aurinkolinssin sisäpuolelle. Ratkaisu on melko kallis, mutta se kannattaa, mikäli haluaa kunnon suojaavat urheilulasit voimakkuuksilla. Adidaksen laseja myy mm. Fenno Optiikka, jossa Suomen Ladun jäsenkortilla saa -15% alennuksen.

Aurinkolaseissa, niin kuin silmälaseissakin, on tärkeää hyvä istuvuus päähän. Asiantunteva myyjä auttaa löytämään sopivat. Esimerkkitapauksessa oli ensin käyty yhdessä liikkeessä saamatta kunnon palvelua ja löytämättä mitään. Toisen liikkeen myyjä kuunteli asiakkaan tarpeet, katsoi kasvojen muotoa, sitten ojensi Arnetten lasit, jotka istuivat kuin unelma.

Aurinkoinen Avikainen

Kämppätoimikunnan kuulumisia

Talkootyö jatkuu kämpillä

Hyvää alkanutta vuotta 2014 kaikille Tunturilatu- lehden lukijoille.

Mennyt vuosi oli yksi työntäyteisimmistä koko Tunturilatu ry:n historiassa. Kiitos kaikille Susikyrön huoltorakennustalkoissa mukana olleille. Allekirjoittanut muistaa kiitollisuudella erityisesti Tunturiladun yksityisten ihmisten työpanosta sekä vielä erikseen muutamia ulkopuolisia henkilöitä antamastaan talkootyöavusta tässä rakennustyössä (rakennusalan ammattilaisia).

Tunturilatu ry kiittää lisäksi vielä kaikkia tätä rakennushanketta raha- ja rakennustarvikelahjoituksin tukeneita henkilöitä, tunturikerhoja ja yrityksiä saamastaan tuesta. Sekä Enontekiön kunnan viranomaisia, Ylikyrön ja Raattaman vakituisia asukkaita ja paikallisia yrittäjiä myötämielisestä suhtautumisesta Susikyrön kiinteistön kehittämisasiassa.

Huoltorakennus saatiin tehdyksi valmiiksi paljolti edellä mainituista syistä kohtuukustannuksin ja ennakkosuunnitelman mukaisessa ajassa. Tunturiladun ei tarvinnut turvautua tässä hankkeessa myöskään pankkilainaan, minkä ottamiseen oli varauduttu.

Huoltorakennus Pekan-Oskari on ensimmäinen toteutettu vaihe Susikyrön ajankohtaisessa kehittämisasiassa. Rakentamista alettiin suunnitella jo kolme vuotta ennen kuin varsinaista rakennuslupaa ryhdyttiin hakemaan nyt valmistuneelle uudisrakennukselle. Aluksi ajatus oli rakentaa rakennus, jossa olisi vain wc- ja suihkutilat, tai sitten vaihtoehtona peruskorjata toinen Oskareista sosiaalitiloiksi. Tarkoitus oli myös rakentaa ekowc:t uusiin tiloihin.

Nämä kolme jälkimmäistä vaihtoehtoa eivät saaneet kuitenkaan kovin suurta kannatusta, näin päädyttiin jäsenistön ja Tunturiladun johtokunnan yksimielisellä päätöksellä nyt toteutettuun ratkaisuun.

Kämppäisäntä kiittää tunturilatulaisia nöyrimmin osakseni tulleesta kunniasta, kun huoltorakennus sai vihkiäistilaisuudessa nimen Pekan-Oskari.

Ohjeet Pekan-Oskarin ja auton sähkölämmityspistokkeiden käytöstä laitetaan ilmoitustaululle Pekan-Oskarin eteiseen.

Jos em. asioista on jotakin kysyttävää, soita Paavo Kramsulle, puhelin 040 7062764.

Kämppätoimikunta on uudistettu vuoden 2014 alusta henkilövaihdoksin niin, että Pekka Kallio jatkaap u h e e n johtajana ja kämppäisäntänä.

Paavo Kramsu jatkaa kaikkien kiinteistöjen huolto- ja rakennustöistä vastaavana. **Sirpa Alapuranen** jatkaa kaikkien kiinteistöjen sisäpuolisen varustelijana ja vastaavana emäntä talkoissa.

Aulikki Kuukkanen (uusi) on mukana kaikkien kiinteistöjen sisäpuolisessa varustelussa ja keittiötyötalkoissa. **Erkki Maununen** (uusi) on mukana kaikkien kiinteistöjen rakennustöissä ja Susikyrön sähkötöissä. **Jukka Torpo** jatkaa pitäen kaikkien kiinteistöjen kiinteistötiedot ajan tasalla.

Unto Oranen ja **Raimo Pahkala** luopuvat kämppätoimikunnasta vuoden 2014 alusta. Kiitos heille vuosikausia tehdystä työstä. Raimo Pahkala hoitaa kuitenkin vielä Aihkin avainasiat ja viranomaisyhteyden. Panu Loisaa ehdotetaan Susikyrön tien hoitokunnan toimitsijamieheksi.

Ossi Saatio hoitaa Susikyrön alueen tekniset asiat.

Ensi kesän talkoot:

Kämppätoimikunta järjestää Susikyrössä kesäkuussa 2014 viikoilla 23 ja 24 talkoot ja hoitaa myös talkoojärjestelyt seuraavasti:

–kimppakyydit Susikyröön ja takaisin kotiin sovitaan etukäteen kämppäisännän kanssa

–talkootyövakuutukset alle 80-vuotiaille (lehdessä ilmoitetut viralliset talkoot)

–ruokailut: yhteisruokailu alkaa vk 23 maanantaina jatkuen vk 24 loppuun

–yöpymiset isokämppä, Susi-Oskari + teltta ja omat matkailuautot

–työkalut ja rakennustarvikkeet + työnjohto hoitaa kämppätoimikunta.

Tarvittava talkootyöväki Susikyrössä viikoilla 23 ja 24:

–Piha-alue (pintatyötä, kaiteita, rappukorjauksia yms.) 2 henkilöä.

–Kaikkien rakennusten vesikatot + vesikourut (huoltomaalausta, kittausta, vesikourujen korjausta ym.) 2 henkilöä.

–Rantalaiturin korjaus 2 henkilöä.

Pekan-Oskarin rakennustyö:

–Keittiökaapistot, sisäpuolista varustelua, julkisivumaalaus 2 henkilöä.

–Polttopuuhuolto, savupiippujen ja tulisijojen huoltokorjausta + nuohoukset 2 henkilöä.

–Keittiö (yhteisruokailu vk 23 ja 24) 2 henkilöä.

Lisäksi vielä tehtävänä kiinteistöjen vuosihuoltotyöt + kaikkien rakennusten suursiivous + vuosihuoltotarvikkeiden hankintaa jne.

Rantasaunan viemäröinti rantatörmän yli keittokatoksen alueelle toteutetaan aikaisintaan vuoden 2015 kesällä. Näin on sovittu kunnan rakennusvalvontaviranomaisten kanssa.

Viikolla 25 kämppätoimikunta tekee perinteisen kämppäkierroksen hoitaen samalla tarvittavat vuosihuoltotyöt Kiisalla ja Talaksella ja suorittaa kämppälaskennan menneen vuoden ajalta. Kiisalla ja Talaksella myös pienimuotoista korjaustyötä. Kiisalle tehdään turvallisemmat portaat ylänukkumatasolle päärakennuksessa. Talaksen saunan pesuhuoneen lattia korjataan.

Syystalkoot 2014 tarpeen mukaan, tarkemmin Tunturilatulehdessä 2/2014. Kesän talkoisiin ilmoittautuminen ja tiedustelut Pekka Kallio puh. 050-5272796 ja Paavo Kramsu puh. 040-7062764.

Hyvää kevättalvea kaikille tunturilatulaisille!

Kämppätoimikunta
Pekka Kallio

Lena Holopainen

Aiemmin kaksistaan tehtyjen reissujen sijasta pääsimme nyt kokemaan sellaista Lappia, jota ei löydy merkityiltä reiteiltä. Upea kokemus.

Porukassakin voi nauttia tuntureista

Meillä kahdestaan oli vuosien myötä kertynyt matkoja Lappiin eri vuodenaikoina. Olemme hiihdelleen Hetassa ja Yläksen maastossa ja vaellelleet merkityillä reiteillä mm. Haltilla ja Kevolla.

Lapin hulluus on saanut vallan ja sinne tekee aina uudestaan mieli palata. Kahdestaan on ollut mukava kulkea ja nauttia yhteisestä kokemuksesta. Kuitenkin samalla tavalla kuin pikiteiltä siirryttäessä polulle kokee enemmän, niin myös aavisti löytävänsä enemmän polun syrjästä.

Halu oli siis kulkea ilman että olisi polun vanki. Lapin luonto tekee kuitenkin nöyräksi eikä rohkeus näillä suunnistustaidoilla riitä lähtemään yksin taikka kaksin.

Tämäpä sai meidät liittymään Tunturi Ladun porukkaan. Samalla ilmoittauduimme Tsietsan ruskavaellukselle Akumajalta Paistunturin maastoon.

Pohdimme keskenämme että millaista olla mukana ryhmämatkalla. Kuitenkin ennakkoluulottomasti ja avoimin mielin halusimme lähteä kokemaan erilaista Lapin matkaa. Oli mukava tavata tuleva matkaseura tutustumisillassa, koska porukka oli meille vierasta . Rento meininki välittyi jo tuosta illasta alkaen ja meidät otettiin avosylin vastaan uusina jäseninä.

Matka Savosta taittui rennosti Mairen kanssa. Kaamasesta lähdettäessä Karikasniemen suuntaan upea ruskamaisema antoi esimakua tulevasta viikosta. Haukoimme henkeä ja huokailimme luonnon kauneutta nauttien ajatuksesta että jälleen tunturiviikko on edessäpäin.

Porukassa puuhastelu oli hauskaa.

Kaunis aamu Akujärvellä.

Sama yhteenkuuluvaisuuden tunne ja toisistaan huolehtiminen, joka oli välittynyt tutustumisillassa henki Akumajalle saavuttaessa. Selkeä hyvät järjestelyt ja pelisäännöt oli pohja turvalliselle vaellusviikolle.

Porukka koostui pariskunnista ja etukammarin pojista ja meistä peräkammarin tytöistä sekä myös Merjan ja Eeron koirista, jotka olivat tottuneita ryhmäkulkijoita.

Meistä kukaan ei ollut käynyt Akumajoilla, joten ympäristö oli uusi kaikille. Niinpä ensimmäisinä päivinä kukin pienissä ryhmissä teki erimittaisia päiväpatikkamatkoja.

Majalla oli kartta johon oli merkitty kiinnostavia paikkoja, joten oli helppo valita päivän kohteet. Illalla palattua iltatoimet saunomisineen sujuivat hyvässä hengessä, kunkin kantaessa kortensa kekoon.

Tulille kokoonnuttiin vaihtamaan kokemuksia ja suunnittelemaan seuraavaa päivää ennen nukkumaan menoa.

Hauskaa yhdessä touhuamista riitti koko viikolla esim. golfturnauksessa ja pikkujoulussa.

Puolet ryhmästämme läksi Anteron johdolla Ailigas- ja Paistuntureiden maastoon Susikiisalta startaten. Suorastaan helle oli kun kiipesimme rinkat raskaimmillaan tunturin laelle.

Näiden vaelluspäivien aikana vahvistui poluttoman kulkemisen ihanuus meille jotka olimme aiemmin kulkeneet vain merkittyjä reittejä. Anteron ja Eeron gepsit ohjasivat meitä huikeassa tunturimaastossa. Oli turvallinen olo kun Antero oli suunnitellut reitimme.

Jotenkin kummallisesti osuimme tauoilla ruokailemaan ja yöpymään erityisen upeisiin maisemiin. Ensimmäisenä telttayönä Juhani herätti onneksemme meidät ihastelemaan revontulia.

Toinen vaelluspäivä sujui pienessä tihkusateessa, joten illalla Akujärvellä kuivattelimme varusteita. Aamulla heräsimme kauniissa usvaaamussa. Pieni haikeus hiipi jo mieleen matkan loppumisesta.

Koko viikko oli loistava kokemus, jonka kruunasi telttavaelluksemme. Eero ja Antero sekä muu porukkamme jakoi auliisti hyviä neuvoja ja käytänteitä varusteista tulevia vaellusreissuja silmällä pitäen. Mieleen jäi mm. lainapeitteen virittäminen teltan päälle sekä pienten muovipussien monikäyttöisyys. Kiitos Merja sinulle vinkistä.

Ryhmäreissuja aiemmin vierastaneina tämän viikon kokemus oli niin leppoisa, että se saa lähtemään mukaan toisenkin kerran. Kun lähtee tunturiin, on halu päästä irti arkisesta suorittamisen paineesta ja halu kokea vapauden tunne ja sielun eheytyminen.

Vaikka kuljetaan yhdessä toisistaan huolehtien, voi myös ryhmässä tuntea kulkevansa yksin. Avaruus ja kauas näkeminen sekä tuulen tunne tunturissa antoivat meille mahdollisuudet jälleen kerran päästä irti arjesta ja nauttia Lapin lumosta.

Kiitos tsietsalaiset mieleen jääneestä reissusta, jota kuvia katsellen muistelemme. Erityiskiitos toisille peräkammarin tytöille Maritalle ja Super Mairelle.

Naalit Leena ja
Eeva-Liisa.

Saamelaiskulttuuria koko vuosi Uumajassa

Uumaja on Latvian Riikan ohella **Euroopan unionin valitsema kulttuuripääkaupunki v. 2014**. Uumajaa on kutsuttu naapurimaassa ”Lapin portiksi”. Uumajan kulttuurivuoden ohjelmistosta huokuu arvostus saamelaisuutta ja sen kulttuuria kohtaan. Valo, pimeys, sää ja vuodenkierto vaikuttavat saamelaisten elämänrytmiin ja toimiin. Kulttuurivuosi on rytmitetty 8 vuodenaikaan saamelaisten kalenterin mukaan.

Kulttuurivuoden 8 vuodenaikaa:

Dálvvie 30.1.-27.2.14. Talvi – huolenpito. Paksun lumipeitteen ja säihkyvien lumikiteiden alla luonto lepää. Porot kaivavat paksun lumipeitteen alta jäkälää. Kaamokseen jälkeen auringonsäteet vihdoin luovat valoaan.

Gijrradálvvie 28.2.-29.4.14. Varhainen kevät – herääminen. Päivä pitenee askel kerrallaan. Poro kantaa uutta elämää sisällään.

Gijrra 30.4.-19.6.14. Kevät – paluu. Päivien ja öitten valoisuus. Lumet sulavat, tunturipurojen pauhu ja tulviminen, alkava vihreys. Toukokuu on miessémannu, ”vasakuu”. Vasat ottavat ensiaskeleita. Vasojen syntymästä alkaa uusi porovuosi.

Gijrragiessie 20.6.-10.7.14. Alkukesä – kasvu. Maa saa vihreytensä ja värikkäät kukkansa, puut lehtensä. Viljelykasvit voimistuvat. Räkkä ajaa porot tunturinlaelle.

Giessie 11.7.-28.8.14. Kesä – mietiskely. Lyhyt valoisa kesä pitää ihmiset ja porot hereillä. Ihminen ja porot saavat herkutella maan antimista.

Tjakttjagiessie 29.8.-9.10.14. Alkusyksy – elonkorjuu. Valo, lämpö, aurinko ja sade tuovat esille maan rikkaudet. Marjat, yrtit ja sienet antavat satoaan. Porojen kiima-aika lähestyy.

Tjakttja 10.10.-20.11.14. Syksy – tavoittelu. Kuura peittää maan, maa vetäytyy lepoon. Pimeys ja kaamos saapuvat.

Tjakttjadálvvie 21.11.14-29.1.15. Alkutalvi – vaellus. Aurinko häipyy jättäen meille hiljaisuuden ja kaipauksen. Porot vaeltavat talvilaitumille. Revontulet katselevat meitä ja tähtikuviot näyttävät meille tien takaisin.

Jokaisessa 8 vuodenajan jaksossa on saamelaisohjelmaa! 30.1.-2.2.14 olivat kulttuuripääkaupungin avajaiset. Silloin käynnistyi saamelaiskalenterin ensimmäinen vuodenaika dálvvie. Mm. Mánáj vuöllie (lasten joikukuoro) ja Norrlannin oopperan lapsikuoro (n.100 lasta) esittivät teoksen Várije (kohti vuoria).

Uumajan saamelaisyhdistys Sáhkie järjestää paikallisten hiihtoloman aikana saamelaiskonsertteja, taidenäyttelyitä, luentoja, elokuvia, teatteria, tanssia jne. Ko. saamenviikko on kohtaamispaikka saamelaisille, paikallisväestölle ja turisteille (vrt. Hetan Marianpäivät). Kulttuurivuoden taiteilijakaarti on houkutteleva: Ulla Pirttijärvi, Marja Helander, Katarina Pirak Sikku, Mari Boine…

Mikä estää tunturilatulaisia lähtemästä naapurimaahan nauttimaan runsaasta saamelaiskulttuuritarjonnasta ja paikallisista retkeilymahdollisuuksista. Astu Vaasassa laivaan, pian olet Uumajassa! Osoitteessa www.umea2014.se on kulttuuripääkaupungin ohjelma ruotsiksi ja englanniksi.

Pirjo Kukkonen,
saamelaistoimikunta

Poro ja lapsia.

www.umea2014.se

Installaatio Saamenmaa tänään avajaisviikonlopulta.

Palava lumi.

Tuli, jää, sydän.

Palava lumi, avajaistilaisuudesta.

Jukka Eloranta

Kohti Jierstivaaraa, Urpo, Matti, Kalevi, Kirsti, Eliisa, Raija, Raili & Anu.

Kuokte ruskaretkellä Näkkälässä

Kuokten perinteinen ruskaretken kohteena oli Enontekiön Näkkälän ja Pöyrisjärven maisemaltaan ja kasvillisuudeltaan ihanat ylälappilaiset maastot. Tukikohtanamme oli Jierstivaaran tuntumassa sijaitseva Jerstitupa. Matkalla seikkailivat: Matti, Jukka, Eliisa, Raili, Kirsti, Anu, Urpo, Kalevi ja Raija.

Muuten kypsään porukkaamme kuului nuori nainen, nyt jo äiti, Anu. Anu kirjasi tapahtumat päivä päivältä omalta näkökulmaltaan. Kertomuksesta heijastuu, että kyllä mahareppu on painanut, mutta Anu ei kyllä yhtään valittanut.

Telttaan ei tarvinnut kömpiä, kun yövyimme sisätiloissa myös Pöyrisjärvellä metsähallituksen tilavassa autiotuvassa. Toivottavasti kertomus rohkaisee muitakin nuoria tulemaan mukaan sopiville ”käyttäjäystävällisille” tunturikerhojen vaellusretkille.

Raija

Lauantai 31.8.2013

Perjantaiaamuna kohti Äkäslompoloa, jossa olimme yötä Kirstin mökillä. Lauantaiaamuna Äkäslompolosta kohti Näkkälää. Näkkälän kylällä jätimme auton yleiselle parkkipaikalle, jolta paikallinen Matti vei maastoautolla porukkamme tavarat Jerstituvalle n. 4 km:n päähän, joten meidän ei tarvinnut kantaa rinkkoja ja luksusruokia perille asti.

Turisteilta ajo pidemmälle oli kielletty. Kävely mönkijäuraa pitkin meni kivasti maastoa ihmetellessä, enpä ole koskaan ollut tällaisessa vaellusmaastossa.

Leiriydyttyämme keräsimme marjoja aamupalaa varten ja kiertelimme pienien lampien ja harjujen kautta takaisin majalle. Illalla lämmitimme vielä saunan. Raskausviikko 24+3.

Raija Niemi

Anu ylittämässä Tuorkottajajärven laskujokea Matin seuratessa.

Sunnuntai 1.9.2013

Ensimmäinen varsinainen retkeilypäivä, päivän teemana Tuorkottajajärven kierros. Matkan varrelle mahtui helpon maaston lisäksi kaksi pienen joen ylitystä. Toisessa vettä reisiin asti, toisessa, pohjoisemmassa vain polviin. Järven länsipuolella oli suorämpimistä ja tuuheaa rantapajukkoa.

Suot ja pajukot olisi ollut mahdollista välttää menemällä korkeampaa, mutta pidempää reittiä.

Lounastauolla tehtiin nuotio rantakivikkoon, tosi käyttökelpoinen idea tällaisessa maastossa. Nuotiokahvit keitellään näillä retkillä kuulemma aina kun vain mahdollista.

Löysimme hienon hiekkarannan, jossa minä ja muutama muu rohkea kävimme kahlailemassa. Elisa ja Raija ryntäsivät vielä uimaankin. Vesi oli ihanan viilentävää turvonneille jaloilleni.

Loppumatka meni mönkäriuria pitkin. Illalla taas päivällinen ja sauna. Jalkahieronta saunassa olisi jo tässä vaiheessa tehnyt terää, yöllä jalkateriä särki ja jouduin ottamaan parasetamolia että sai nukahdettua. Raskausviikko 24+4.

Maanantai 2.9.2013

Toinen retkeilypäivä, päivän teemana Jierstivaaran valloitus. Päivä ei ollut optimaalinen vaaran valloitusta ajatellen, mutta päätimme ottaa riskin ja toivoa että päivä kirkastuu.

Maasto oli muuten aika helppoa, mutta rinnesuot aiheuttivat omat mutkansa matkaan ja tietenkin pitkä nousu alussa oli aika rankka.

Avotunturiin päästyämme maastokin helpottui, mutta sumu oli tiivistynyt entisestään. Avotunturi sumussa oli kyllä mielestäni tosi hieno, vaikka näkyvyys pitkälle estyikin.

Jouduimme pitämään aika pitkän miettimistauon suht kovassa tuulessa, ihmisten suuntavaisto väitti aivan muuta kuin kompassi. Tarkistin tilanteen vielä gepsilläkin. Onneksi luotimme kompassiin ja pääsimme huiputtamaan vaaran ongelmitta vaikka näkyvyys oli parhaimmillaan vain parisensataa metriä.

Huipulla oli hieno ihmistekoinen obeliski. Otimme huiputusryypyt, omani oli tietenkin hyvin vaatimatonta mallia. Vähän matkaa laskeuduttuamme löysimme hyvän lounastaukopaikan ja tietenkin samalla sitten taivaskin aukeni. Lounas meni taas pitkän kaavan mukaan nuotiota poltellen, itse olin tosi väsynyt ja tauon lopussa otinkin mukavan lepoasennon rinteessä ja melkein nukahdinkin siihen paikkaan.

Loppumatka lompsittiin mökille aika haipakkaa. Päivän päätteeksi taas päivällinen ja sauna. Raskausviikko 24+5.

Tiistai 3.9.2013

Yhden yön rinkkavaellus Pöyrisjärven autiotuvalle ja takaisin. Matka olisi muuten ollut todella helppo koska kävelimme mönkijäuraa pitkin koko matkan aika tasaista maastoa, mutta jalkaterieni mielestä matka ei todellakaan ollut helppo.

Perillä uuvahdin vähäksi aikaa, mutta sain sitten virtaa lähteä hieman tutkimaan aluetta hieman jälkijunassa muista, pieni crocksi/paljasjalkakävely Pöyrisjärven rannalla.

Alussa kahlausosuus joen deltalla, ihanan viilentävää vettä kipeille kintuille. Rantahiekka helli kipeitä jalkoja, oli ihanaa löntsiä omaa tahtia rantaa tutkiskellen. Paluumatka osittain yläkautta, mahtavat maisemat ja sää oli aivan ihanan aurinkoinen ja lämmin.

Löysin hyvän puolukka- ja variksenmarjapaikan, suoraan kirjaimellisesti seisovasta pöydästä luonnonantimia naamariin.

Variksenmarjoja riitti ihan kotipakastimeen asti, kulkivat noin kaksikymmentä kilometriä rinkassa autolle.

Pienen retkeni jälkeen söimme yhdessä hernekeittoa ja illalla paistoimme lättyjä.

Yö oli levoton, iho kutisi mäkäräisten puremien takia tosi paljon ja jalkateriä särki ja tuvassa oli liian kuuma vaikka riisui pois kaiken minkä vaan kehtasi. Raskausviikko 24+6.

Keskiviikko 4.9.2013

Paluumatka sujui kohtuu kivuttomasti, pystyin nyt hyvän energiatason ansiosta toteuttamaan taktiikkaani lyhyemmistä tauoista kuin muilla, joten osan matkaa pääsi löntystelemään omaa hitaampaa tahtia, mikä helpotti kävelemistä huomattavasti.

Nyt oikein konkreettisesti jalkaterien kipeytymisen kautta huomaa että ryhmän vauhti harvemmin on sama asia kuin oma vauhti, useimmiten liikutaan joko liian hidasta tai liian kovaa vauhtia.

Mökille päästyämme olin kieltämättä taas tosi väsynyt, oli tosi kiva päästä ruoan jälkeen saunomaan ja ajatus huomisesta ”lepopäivästä” helpotti oloa. Raskausviikko 25+0.

Torstai 5.9.2013

Lepopäivä eli Hetan päiväretki. Hetassa kävimme kaupassa, markkinoilla, luontokeskuksessa ja lisäksi lounaalla. En saanut sitä himoitsemaani poronkäristystä vaan päädyin lounaspitsaan jossa oli poroa yhtenä täytteenä. Pitsa ei yllättäin ollut kummoinen.

Paluumatkalla oli kiva päästä lataamaan yksi kännykän akuista. Aikamoinen lepopäivä, käveltiin vaan kahdeksan kilometriä... Takaisin mökille päästyämme söimme muun porukan tekemää lohikeittoa ja sen jälkeen saunoimme.

Tänään oli illalla vielä viininmaistajaiset, pääsimme maistelemaan kahta skumppaa ja yhtä valkoviiniä. Otin minikaadon jokaista laatua, maistuivat tosi hyvälle. Huomaa kyllä että ennen niin hyvä viinapää on kadonnut, tuntui että sekin pieni määrä nousi kevyesti hattuun ja olo oli tosi rento. Raskausviikko 25+1.

Perjantai 6.9.2013

Reissun viimeinen kokonainen retkeilypäivä, päivän kohteena Hanhikuru. Paljon taas rinnesoita matkalla kohti avotunturia. Pitkä nousu otti taas koville, mutta onneksi siitäkin taas selvittiin.

Avotunturissa oli navakka mutta lämmin etelätuuli 8 metriä sekunnissa, eli fleecekeli yhdistettynä päähineeseen. Hanhikurussa pidimme pitkän ”tulitauon” Matin löytämässä ihmisrakenteisessa taukopaikassa, aika hieno väsäys kieltämättä.

Kukaan ei ole täällä kyllä tulia pitänyt vähään aikaan, mutta kyllä varmaan aikaa ennen mönkkäreitä on.

Päivä oli kirkas ja näkyvyyttä oli pitkälle. Takaisintulomatkalla kohtasimme ainoat vaeltajat/retkeilijät koko aikana, kaksi ulkomaalaista turistia olivat rinkkoineen matkalla kohti itää, kaverinsa odotti jo siellä.

Avotunturista päästyämme oli taas rinnesoita, lopussa oli kaikista pahin, siinä pääsi jo pari kirosanaa naurun kanssa.

Raija Niemi

Raili, Eliisa, Kirsti ja Anu; jalat kuiviksi Tuorkottajajärven laskujoen ylityksen jälkeen.

Raija Niemi

Jukka, Kirsti, Eliisa, Matti, Raili & Anu palaamassa Hanhikurusta.

Jukka Eloranta

Kalevi, Matti, Urpo, Anu, Kirsti, Raija, Eliisa & Jukka; Jierstivaaran valtaajat, kameran takana Raili.

Raija Niemi

Kohti kotia, viime hetket Näkkälässä.

Vaaran juurella reittimme osui turkulaisen taiteilijaparikunnan mökkimaastoon. Hauska paikka! Pariskunta kertoi viettävänsä täällä paljon aikaansa.

Kotimökille päästyämme söimme ja saunoimme taas niin kuin aina. Illalla tein jo valmistavia pakkauksia että aamulla kerkeisin kunnolla ryhmän yhteisiin hommiin. Raskausviikko 25+2.

Lauantai 7.9.2013

Viimeinen aamu täällä, hieman haikeaa. Loput pakkailut ja mökin siivoaminen.

Naiset lähtivät kävelemään ennen miehiä. Matkalla poimin riekonmarjan maanantaita varten. Tarkoitukseni on saada siitä leima keruutuoteneuvojan passiin.

Autolla normivaatteet päälle ja tien päälle. Pysähdyimme kräsäkaupoilla kahvilla ja ostoksilla. Matka kesti 13 tuntia, eli aika haipakkaa tulimme ilman turhia pysähdyksiä. Lauantain ja sunnuntain välisenä yönä kotona yhden aikaan ja miehen kainaloon nukkumaan. Oli kiva reissu mutta on myös kiva olla kotona. Raskausviikko 25+3.

KOKOUSKUTSU

Tunturilatu ry:n sääntömääräinen kevätkokous

Aika: Lauantai 15.3.2014 kello 13.00
Paikka: Arktinen museo Nanoq, Pörkenäsintie 60 68620 Pietarsaari
Asiat: Sääntömääräiset kevätkokousasiat
Kiinteistöjen; Susikyrön, Susi-Talaksen ja Susi-Kiisan järjestyssäännöt, varausmökki Aihkin säännöt sekä tukikohtien avain- ja käyttösäännöt

Tervetuloa Johtokunta

Artan autiotupa

Tsarmitunturin alueelle, palaneen Karhumoroston kämpän tilalle ovat ”Metsäveljet” pystyttäneet talkoilla uuden kämpän. Sama porukka on kunnostanut Itä-Lapissa muitakin autiotupia.

Metsähallituksen huoltama Artan autiotupa valmistui viime kesänä. Kämppä sijaitsee 1,3 kilometriä pohjoiseen pienen Arttajärven pohjoispäästä ja suoraan itään Vanhapäältä.

Kämppä on kolmen hengen autiotupa ja se on oikein sopivalla etäisyydellä meille tunturilatulaisille Susi-Talakselta. Talakselta kertyy Artalle matkaa reilut seitsemän kilometriä Poropirtin ja Tsarmin satulan kautta. Linnuntietä matkaa on viitisen kilometriä.

patikka.net

Artan autiotupa sopii hyvin päiväretkikohteeksi Talakselta.

Arktiset kevätpäivät

Pietarsaaren Arktinen museo *Nanoq* luo ainutlaatuiset puitteet Tunturiladun kevätpäiville.

Museon mielenkiintoinen ympäristö, grönlantilaiset asumukset ja esineistö, herättävät varmasti Lapin kulttuuriin perehtyneen retkeilijän mielenkiinnon. Ovathan Grönlannin inuitit ja Lapin saamelaiset molemmat arktisia alkuperäiskansoja ja heillä on melko samanlainen, ankaran luonnon muovaama kulttuuri.

Museon arktisia retkiä käsittelevät aineistot koskettavat myös tunturilatulaisia läheisesti, sillä olihan ensimmäisen suomalaisen Grönlannin retkikunnan johtajana tunturisusi **Erik Pihkala**.

Läheisiä ovat tunturilatulaisille myös kovat pakkaset ja jäätävät viimat talvisilla vaelluksilla arktisissa oloissa Käsivarren puuttomalla tunturialueella tai naapurimaiden suurtuntureilla. Kevätpäivien aikana Nanoq'in perustaja ja ylläpitäjä **Pentti Kronqvist** esittelee museota ja kertoo omista arktisista retkistään.

Perjantain muut esitelmät käsittelevät laajasti arktisia retkiä, sen olosuhteita ja varusteita. Kokeneellekin vaeltajalle luennot tulevat antamaan uutta tietoa.

Pentti Kronqvist esittää videoita historiallisista naparetkistä. **Pete Mäkelä** kertoo mitä arktiset vaellukset ovat tuoneet tavallisille tunturivaelluksille varusteiden suhteen ja asiasta toivottavasti viriää antoisa keskustelu.

Tämän hetken ehkä kokenein arktisten vaeltajien kouluttaja ja varustetestaaja **Kari ”Vaiska” Vainio** kertoo uuteen koulutuskonseptiinsa tukeutuen arktisten vaellusten toteuttamisesta.

Vaikka varuste- turvallisuus- ja selviytymisohjeet on laadittu äärimmäisiin oloihin, voidaan niistä ottaa oppia talvisille tunturivaelluksille. Konsepti perustuu hänen uusimpaan kirjaansa ”*Ankarat avotunturit*”. Kirjoja voi ostaa tekijän nimikirjoituksella varustettuna paikan päällä.

Iltapäivällä patikoidaan meren rannalle katsomaan jäälakeutta ja illalla savusauna kruunaa päivän.

Joutenkulkija jostakin

KÄMPPÄVARAUKSET 2014

9.–13.3.	Utin jääkärirykmentti, Susi-Talas
16.–20.3.	Utin jääkärirykmentti, Susi-Talas
15.–23.3.	Tunturiladun kulttuuriviikko, Susikyrö, iso kämppä
29.3–5.4.	Logi, Susikyrö, iso kämppä
5.–12.4.	Owla, Susikyrö, iso kämppä
5.–12.4.	Kolbma, Susi-Talas
12.–19.4.	Geatki, Susikyrö, iso kämppä
31.5.–15.6.	Talkoot, Susikyrö
12.–20.7.	Vava-leiri, Susikyrö
15.–17.8.	Tunturiladun kesäpäivät, Kaunisniemen leirikeskuksessa Hämeenlinnassa
23.–30.8.	Luokta, Susi-Kiisa
30.8.–6.9.	Kavtsi, Susikyrö, iso kämppä
30.8.–6.9.	Kuovza, Susi-Talas
6.–13.9.	Logi, Susi-Kiisa
6.–13.9.	Tsietsa, Susi-Talas
13.–20.9.	Geatki, Susi-Kiisa
13.–20.9.	Owla, Susi-Talas
3.–5.10.	Tunturiladun susiaisviikonloppu

AIHKI

Valkoiset pilvet taivaan sinessä tunturin yllä.
Suvituulen suhina puissa.
Sorsien narskutus kaislikossa
Porojen kinnerjänteen naksutus männikössä
Kesäinen nautinto Aihkin maisemissa on jo lähellä.
Varaa mökki nautintoja varten.

Aihkin varatut viikot tänä vuonna ovat: 10-18, 23, 24, 29, 36, 38 ja 44.

Tarkista vapaat viikot Tunturiladun nettisivuilta.

Vuorokausimaksu on 25,00 €/koko mökki.

Varaukset Raimo Pahkala 040 839 6638
raimo.pahkala@nic.firaimo.pahkala@nic.fi

Mummot ja muksut – Vaarit ja vauvat leiri Susikyrössä 13.–19.7.2014.

Isovanhempien ja lasten leiri järjestetään 8. kerran Susikyrön maisemissa. Leiri alkaa su-iltana ja päättyy la-aamuna. Leirillä opetellaan yhdessäoloa, porukalla tekemistä, kalastusta, retkitaitoja ym. Iltaisin leirinuotio, jossa jokainen voi esittää ohjelmaa.

Tunturiladun retkitoimikunta selvittää mahdollisuutta järjestää nuorisovaellus Vava-leirin yhteydessä esim. Hetasta Susikyröön. Vaelluksesta kiinnostuneita toivotaan ottamaan yhteyttä Hannu Liljamoon 044 322 3646, hannu.liljamo@gmail.com. Selvityksen perusteella päätetään toteutetaanko nuorisovaellus.

Ilmoittautumisen ajankohta seuraavassa TL-lehdessä 2/2014.

Leirijärjestelyistä vastaa Tunturikerho Ovtsi.

KAUPPA AUKI

TUNTURILADUN TARVIKKEITA VOI TILATA YHDISTYKSEN RAHASTONHOITAJALTA: marja-liisa.maki@pp.armas.fi tai 040 718 1719. Tarvikkeet toimitetaan postitse tai sopimuksen mukaisesti. Tarvikkeita on myynnissä myös Tunturiladun yleisissä tapahtumissa.

MYYTÄVÄT TARVIKKEET

	á
Hihamerkki	1,70
Pinssi	1,70
Susimerkki	5,00
Susimerkki nauhalla	6,80
Tunturilatu-tarrat (12 pientä tarraa)	2,00
Tunturilatu-tarra (iso)	1,30
Viiden vuosikymmenen vaellus kirja	15,00
Kuudes vuosikymmen	15,00
Historiikit (kaksi kirjaa)	25,00

Susimerkit myydään vain vihityille susille.

Kämppien avaimen voi lunastaa kaksi vuotta Tunturiladun jäsenenä ollut henkilö. Avaimen lunastushinta on 120 e. Avainanomuslomakkeita saa yhdistyksen rahastonhoitajalta. Avain toimitetaan postiennakkona.

MAKSUASIOISTA

Tunturiladun pankkitili on Tapiola pankki
IBAN FI07 3636 3002 7875 88 BIC TAPIFI22.
Tälle tilille maksetaan kaikki Tunturilatua koskevat maksut paitsi jäsenmaksut. Jäsenmaksut maksetaan jäsenmaksulaskun mukaiselle pankkitilille.

KÄMPPIEN KÄYTTÖMAKSUT

Kämppämaksuja suoritettaessa käytetään viitenumeroita. Kämpillä on edelleen rahalippaat, johon maksun voi suorittaa. Kämppämaksu vuonna 2014 on Susikyrö 10 e/hlö/vrk, Susi-Talas ja Susi-Kiisa 7 e/hlö/vrk. Vanhempien mukana olevilta alle 12-vuotiailta ei peritä kämppämaksua. Kämppien viitteet: Susikyrö 505, Susi-Talas 602, Susi-Kiisa 709.

Varauskämppä Aihkin varaukset: raimo.pahkala@nic.fi, 040 839 6638. Aihkin kämppämaksu on 25 e /vrk/koko kämppä. Aihkin viite 806.

TUNTURILADUN RETKIMUISTIO 1/2014

16.2. **Puolipitkä umpihankihiihto Nuuksion alueella** (KAVTSI)
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Mika Kiiski, mkiiski@elisanet.fi, 050 381 3894.

1.3. **Lumikenkäretki Joensuun Hammaslahdessa** (KUMPE)
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Pirjo Kukkonen p. 041 430 4430, kukkonen.pirjo@gmail.com

1.–2.3. **Hiihtoviikonloppu Liesjärvellä** (KAVTSI)
Maasto on helppoa ja sopii aloittelijoillekin. Varusteet vedämme ahkioissa ja yövymme teltoissa, ja molempina päivinä on tarkoitus hiihtää n. 10 km. Ilmoittautumiset 27.2. mennessä sähköpostiin risto.heinanen@luukku.com tai puhelimella 050 326 3994.

8.3. **Hiihtelyä Martimoaavalla** (OWLA)
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Hannu L. p. 044 322 3646, hannu.liljamo@gmail.com

9.–17.3. **Hiihtovaellus Kilpisjärveltä Pältsan suuntaan** (TSIETSA)
Telttamajoitus, susivaellus. Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Pentti Vainio p. 050 66 518, po.vainio@saunalahti.fi

14.3. **Kuutamohiihto Kokemäen Sääksjärvellä** (GEATKI)
Yhteisretki Teljän Ladun kanssa. Lähtö klo 18 Salonpäästä. Kahvi- ja mehutarjoilu.

22.3. **Hiihtelyä Tervareitillä** (OWLA)
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Hannu L. p. 044 322 3646, hannu.liljamo@gmail.com

22.–29.3. **Hiihtoviikko ja hiihtovaellus, Kiilopää** (KUMPE)
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Meeri Näätänen puh. 0400 674 081.

28.3.–5.4 **Hiihtovaellus Saltfjelletin kansallispuistoon** (OWLA)
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Aino p. 040 770 6282, aino.hamalainen@oulu.fi, tai Ritu p. 044 530 1606, rullalotta@gmail.com

5.–12.4. **Owlan kerhoviikko Susikyrössä** (OWLA)
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Leila p. 040 771 3462, leilavi45@gmail.com tai Velu p. 044 260 3807, veli.pyykonen@luukku.com

11.–19.4. **Hiihtoviikko Pallaksella** (GEATKI)
Majoitumme Susikyröön, josta teemme päivittäin hiihtoretkiä lähimaastoon. Hiihtovaellus on myös mahdollinen. Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Satu Ojala p. 050 523 4844, satu.ojala@lauttakyla.fi, tai Airi Ala-Juusela p. 040 728 1877.

12.–20.04. **Kevätvaellus Paistunturit** (KAVTSI)
Hiihdämme Utsjoelta Sulaojalle. Varusteet vedetään ahkiossa. Yövymme teltoissa. Tiedustelut ja ilmoittautumiset: Martti Kemppainen, markempp@dnainternet.net tai 040 588 3656.

17.–27.4. **Hiihtovaellus Kilpisjärveltä Ruotsin ja Norjan Tuntureille** (TSIETSA)
Tied. Pentti Vainio p. 050 66 518.

30.4.–4.5. **Hellehiihto Kilpisjärvelle** (OWLA)
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Aino p. 040 770 6282, aino.hamalainen@oulu.fi, tai Leila p. 040 771 3462, leilavi45@gmail.com

3.5. **Pitkämarssi Nuuksion järviylängöllä** (KAVTSI)
Lähtö- ja paluupaikkana on Luukin ulkoilumaja (osoite: Luukintie 33, Espoo), jonne pääsee bussilla 345. Lähtö klo 9.00. Matkaa kertyy noin 40 kilometriä. Tiedustelut ja vapaaehtoiset ilmoittautumiset: Mika Kiiski, kiiski.mika@gmail.com, 050 381 3894.

10.5. **Polkupyöräretki , Liperi Ylämyllyn Shell** (KUMPE)
Tiedustelut: Jouko Koivu puh. 045 112 4712.

23.–24.5. **Viikonloppuvaellus Padasjoella** (ALPPAS & KUOKTE).
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Erkki, p. 0400 215 521, erkki@maununen.fi tai Matti p. 050-4903897, matti.happola(at)gmail.com

24.5. **Luontopäivän retki** (TSIETSA)
Tied. Antero konttinen p. 040 829 3912.

24.–25.5. **Hiidenportin kansallispuiston retki** (OWLA)
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Tapio Siikaluoma, p. 044 260 4855 tai tapio.siikaluoma@gmail.com

6.–7.6. **Melontaretki Sääksjärvellä** (GEATKI)
Lähtö Salonpäästä. Telttamajoitus. Tervetuloa muidenkin kerhojen melojat mukaan. Lisätiedot ja ilmoittautumiset Riitta Aaltonen p. 040 845 2501 tai riitta.aaltonen@pp1.inet.fi

6.–15.6. **Kesäretki, Gotlanti + Öölanti** (KUMPE)
Tiedustelut: Jouko Koivu puh 045 112 4712, jouko.koivu@kotinet.com

7.–14.6. **Suomi Meloo** (KAVTSI)
Kanoottiviesti Joensuusta Savonlinnan kautta Heinolaan. Tervetuloa osallistumaan tapahtumaan Kavtsin joukkueessa. Sitovat ilmoittautumiset 23.3. mennessä yhdyshenkilö Merjalle, merja.pehkonen@welho.com.

14.–27.6. **Vaellus Käsivarressa välillä Kuohkimajärvi – Markkina** (KAVTSI)
Alkuosa kalottireittiä Somasjärvelle ja loppuosa reittien ulkopuolella Markkinaan. Vaelluksella on 2½ vapaapäivää, jolloin kukin voi viettää aikaa haluamallaan tavalla. Päivämatkat ovat 20km. Ilmoittautumiset 1.6. mennessä panu.loisa@gmail.com. Lisätietoja puh. 0400 708 243.

22.–28.6. **Aikuinen-lapsi-vaellus Ivalojoelle** (GEATKI)
Telttamajoitus. Tervetuloa vaarit ja mummit tai vanhemmat jälkikasvunne kanssa kokemaan uusia elämyksiä. Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Satu Ojala p. 050 523 4844, satu.ojala@lauttakyla.fi tai Airi Ala-Juusela p. 040 728 1877.

28.–29.6. **Telttaretki, Koitere, Lammassaari** (KUMPE)
Yöpyminen teltoissa, säävaraus. Tiedustelut ja ilmoittautumiset: Aini Kainulaiselle puh. 050 341 8204.

5.–12.7. **Tunturikasviviikko Kilpisjärvellä** (OWLA)
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Aino p. 040 770 6282, aino.hamalainen@oulu.fi, tai Pirjo Hakala p. 040 778 0639, pirjo.hakala@helsinki.fi

19.–24.7. **Leppoisa vaellus Hirvaankierroksella ja Salamajärven kansallispuistossa** (KAVTSI)
Lähtöpaikka on Koirasalmen pysäköintialue (Koirasalmentie 1220, Kivijärvi). Liikumme noin 4-5 hengen ryhmissä merkittyä reittiä pitkin rinkkaa kantaen. Yövymme teltoissa ja kaikki yöpymispaikat ovat yhteiset. Ilmoittautumiset 5.7. mennessä Tasso Lampén, tasso.lampen@kolumbus.fi. Lisätiedot puh. 050 305 7034.

25.–27.7. **Melontakurssi Suomujärvellä + ilta Hasaniemessä 23.7.** (KUMPE)
Tiedustelut ja ilmoittautumiset: Onski Voutilainen, 050 365 6138, onskiv@suomi24.fi

1.–9.8. **Kesävaellus Saltfjelletissä** (OWLA)
Aino p. 040 770 6282, aino.hamalainen@oulu.fi, tai Hannu L. p. 044 322 3646, hannu.liljamo@gmail.com

2.–8.8. **Kebnekaisen vaellus** (KUMPE)
Tiedustelut ja ilmoittautumiset: Jouko Koivu puh. 045 112 4712, jouko.koivu@kotinet.com

4.–14.8. **Kirkkovenevaellus Inarilla** (KAVTSI)
Tarkoitus on nauttia Inarinjärven kauniista maisemista siten, että aikaa jää myös marjastukseen, kalastukseen tai vain oleiluun. Jos halukkaita on osallistua myös kajakeilla, yritetään sovittaa melojat osaksi kirkkovenevaellusta. Ilmoittautumiset 13.7. mennessä Risto Heinäselle, risto.heinanen@luukku.com, 050 326 3994.

15.–23.8. **Kirkkoveneretki Inarijärven saaristossa** (OWLA)
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Hannu Y. p. 044 260 3818.

22.–24.8. **Kokemäenjoen melonta: Harjavalta – Pori** (KUOKTE).
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Matti p. 050 490 3897, matti.happola@gmail.com

30.8.–7.9. **Ruskavaellus Tunturilappiin** (KUOKTE).
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Matti p. 050 490 3897, matti.happola@gmail.com

2.–12.9. **Vaellus Unkarissa** (TSIETSA)
Tonavan mutkan kahtapuolen välillä Dobogokö-Romhany. Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Pentti Vainio p. 050 66 518, po.vainio@saunalahti.fi

6.–13.9. **Ruskavaellus Markkina - Hetta** (KAVTSI)
Tiedustelut ja ilmoittautumiset: Mika Kiiski, mkiiski@elisanet.fi, 050 381 3894.

6.–13.9. **Ruskaretki Muotkatunturille** (KUMPE)
Pitkä ja lyhyt vaellus. Tiedustelut ja ilmoittautumiset: Meeri Näätänen, puh. 0400 674 081.

6.–13.9. **Unkarin vaellus** (TSIETSA)
Tied. Pentti Vainio p. 050 66 518.

6.–13.9. **Tsietsan kerhoviikko Susitalaksella** (TSIETSA)
Tied. Antero Konttinen p. 040 829 3912.

8.–14.9. **Ruskaviikko Kilpisjärvellä** (OWLA)
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Aino p. 040 770 6282, aino.hamalainen@oulu.fi, tai Leila p. 040 771 3462, leilavi45@gmail.com

13.–20.9. **Owlan kerhoviikko Susi-Talaksella** (OWLA)
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Hannu L. p. 044 322 3646, hannu.liljamo@gmail.com

13.–20.9. **Kerhoviikko Susi-Kiisalla** (GEATKI)
Päivävaelluksia ja puolukkaretkiä lähimaastoon. Kevon reitin vaellus on myös mahdollinen. Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Satu Ojala p. 050 523 4844, satu.ojala@lauttakyla.fi tai Airi Ala-Juusela p. 040 728 1877.

4.–11.10. **Römppävaellus** (OWLA)
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Aino p. 040 770 6282, aino.hamalainen@oulu.fi, tai Leila p. 040 771 3462, leilavi45@gmail.com

28.12.–5.1. **Kaamosvaellus Hetta - Lisma** (KAVTSI)
Ilmoittautumiset: panu.loisa@gmail.com, lisätiedot 0400 708 243.

Huom. Tapahtumat löytyvät myös Tunturiladun tapahtumakalenterista, johon tehdään päivityksiä myös lehden ilmestymisajankohtien välillä.

Yritetään saada vastinetta retkien järjestäjille >>
Yksi parhaista palautteista on runsas osallistuminen.
– Huomioi myös mahdolliset yhteiskuljetukset retkikohteisiin. Niitä kannattaa tiedustella, vaikka kohteena on ”omat polut” retkikohteen suunnassa.

Tunturilatu-lehden 2/2014 retkimuistioon julkaistavaksi tarkoitettu aineisto tulee toimittaa viimeistään 31.3.2014 osoitteella panu.loisa@gmail.com.

Tunturiladun retkitoimikunta ja Tunturikerho Vihtta järjestävät

Tunturiladun KEVÄTPÄIVÄT

14–16.3.2014

La 15.3.2014 on myös TUNTURILADUN KEVÄTKOKOUS.

Paikka: Arktinen museo Nanoq, Pörkenäsintie 60, 68620 Pietarsaari
Teema: Arktinen retkeily.
Asiantuntijat: Nanoq-museon perustaja ja johtaja Pentti Kronqvist sekä Petri ”Pete” Mäkelä retkitoimikunnasta ja arktisen retkeilyn asiantuntija Kari ”Vaiska” Vainio

Ohjelma

Perjantai 14.3.

- Iltapala ja vapaata illanviettoa

Lauantai 15.3.

- klo 8.00 Aamupala
- klo 9.30 Lipun nosto ja avajaiset
- klo 10.00 Tutustuminen Nanoq-museoon/retki meren rantaan Fäbodan/ hiihtoa, lumikenkäilyä ym.
- klo 12.00 Napa-alueiden retkeilystä -luento, Nanoq-museon johtaja Pentti Kronqvist
- klo 12.30 Kokouskahvit
- klo 13.00 Kevätkokous
- klo 17.00 Savusauna (klo 17–18 naiset, klo 18–19 miehet, se erikseen sovittavissa, myöhemmät ajat sovitaan tarpeen mukaan)
- klo 19.00 Päivällinen ja illanvietto
  - Arktisten alueiden koulutuspaketit ja muita kokemuksia - luento Kari ”Vaiska” Vainio
  - Arktinen retkeily ja varusteet -luento Petri Mäkelä
  - tietokilpailu

Sunnuntai 16.3.

- klo 8.00 Aamupala
- klo 9.00 Vaihtoehtoinen ohjelma
  - tutustuminen Nanoq-museoon/retki meren rantaan Fäbodan/hiihtoa, lumikenkäilyä ym.
- klo 11.00 Lipun lasku ja päättäjäiset
- klo 11.30 Lähtökahvit

Kotimatka alkaa

Majoittuminen, ruokailu ja muut tiedot

Nanoqin alueella yöpyjät, teidän tulee ottaa mukaan majoitustarvikkeet
Muualla yöpyjät, teidän tulee ottaa yhteyttä suoraan eri majoitusliikkeisiin.
Yhteystiedot löytyvät Nanoqin sivuilta majoituskohdasta www.nanoq.fi

Maksut suoritetaan paikan päällä. Osallistumismaksu on 12 €. Ruokailut ja majoittautuminen maksetaan suoraan Nanoqille, käteinen ja kortit käy.

- Iltapala 8,-, aamupala 8,-, päivällinen 14,-.
- Kahvit (tee) ja välipalat muuna aikana 8,- (kahvia, teetä ja hedelmiä saatavana koko viikonlopun ajan)
- Majoitus sisällä tai mökeissä. 20,-/yö
- Telttamajoitus 10,-/yö maastossa, wc käynnit sisällä ja kaikki muutkin jätteet sisätiloihin.

Kirpputori
-päivien aikana vanhat retkeilytarvikkeet löytävät uudet kodit, avoin kaikille.

Ilmoittautumiset 7.3. mennessä

- Marjut Nummela, 040 5878 183, marjut.nummela@netikka.fi, Ei 22.2.–2.3.
- Kaija Mariapori, 050 5240 850, kaija.mariapori@netikka.fi

Ilmoittautumisen yhteydessä kysytään,

- nimi ja kerho
- tulopäivä
- yöpyminen
  - Nanoq: maja tai teltta
  - muualla
- ruokailu ja erikoisruokavalio
- kuljetuksen tarve, jos niin milloin ja mistä

Bussikuljetus Pietarsaareen järjestetään

mikäli löytyy riittävästi lähtijöitä (noin 20 hlö).

Reitti kulkee seuraavasti: Meno perjantaina 14.3.
Helsinki 13.30 – Hämeenlinna 15.00 – Tampere 16.00 – Parkano 17.30 – Seinäjoki 19.00 – Pietarsaari 20.40.
Paluu sunnuntaina 16.3. Pietarsaari 12.00 – Seinäjoki 13.30 – Parkano 15.00 · Tampere 16.30 – Hämeenlinna 17.30 – Helsinki 19.00.

Alustavat menopaluuhinnat 20 henkilön ryhmälle olisivat seuraavasti: Helsinki 140 €, Hämeenlinna 120 €, Tampere 100 €, Parkano 60 €, Seinäjoki 50 €.

Ilmoittautumiset ja tiedustelut Kari Haliselle 28.2. mennessä kari.halinen@iki.fi tai 040 553 8855 (mieluiten tekstiviesti). Maksu etukäteen Tunturiladun pankkitilille, tarkka hinta ja maksutiedot vahvistetaan ilmoittautumisajan päätyttyä sen mukaan paljonko on lähtijöitä.

Tunturilatulaiset huomio!

Utin Jääkärirykmentti pitää Susi-Talaksen tunturialueella Talviharjoitusta jaksoilla 9–13.3. ja 16–20.3.2014.

Susi-Talas on viimevuotiseen tapaan johtokunnan päätöksellä vuokrattu harjoituksen pelastautumis- ja johtotukikohdaksi noille jaksoille. Jaksojen välisessä viikonvaihteessa kämppään varastoidaan harjoituksessa tarvittavia varusteita.
Harjoituksen johto on tietoinen, että ns. satunnaiset vaeltajat saattavat tarvita majoitusta Susi-Talaksella harjoituksen aikana.
Kerhoviikkoja noille jaksoille ei myönnetä.
Johtokunta

TUNTURILADUN KESÄPÄIVÄT
15.–17.8.2014

Tervetuloa Hämeenlinnan Lammille, Kaunisniemen leirikeskukseen, Leiritie 77.
Paikka sijaitsee n. 5 km etäisyydellä Lammin kirkonkylältä, Pääjärven rannalla, luonnonkauniissa niemenkärjessä. Majoittua voit sisätiloissa tai teltassa.
Yksityiskohtaisemmat tiedot seuraavassa Tunturilatu -lehdessä. Ennakkotiedustelut Marja-Liisa Mäki puh. 040 718 1719, marja-liisa.maki@pp.armas.fi.
Tunturikerho Alppas

TUNTURILATU

Tunturilatulaisten jäsenlehti, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Julkaisija: Tunturilatu ry
Päätoimittaja:
Raimo Pahkala, Honkakatu 10, 87100 KAJAANI
puh. 040 839 6638
raimo.pahkala@nic.fi
Toimitussihteeri:
Satu Ojala, Huittisten Sanomalehti Oy, Pl 36, 32701 HUITTINEN
pt. 045 327 5650, pk 050 5234 844
satu.ojala@lauttakyla.fi

Tiedotustoimikunta:
Satu Ojala (pj), Raimo Pahkala, Iitu Gerlin, Paul Pakarinen

Ilmoitushinnat:
0,60 euroa pmm,
¼ sivu 290 euroa,
½ sivua 540 euroa
Koko sivu 900 euroa
Sivunvalmistus ja taitto:
Huittisten Sanomalehti Oy
Painopaikka:
Westpoint. Rauma

Ilmestymisaikataulu 2014:

Numero	Aineistopäivä	Lehti jäsenillä
2	**11.4.**	**6.5.**
3	**1.8.**	**19.8.**
4	**7.11.**	**25.11.**

Osoitteen- ja nimenmuutokset:
Tunturilatu ja kerhot ja myös Suomen Latu saavat kotimaan muutokset Väestörekisterikeskukselta, mikäli henkilö ei ole kieltänyt tietojensa antamista. He, samoin kuin ulkomaille muuttavat tai siellä olevat, lähettävät itse muutosilmoituksensa jäsensihteerille:

Tiina Loisa
Konalantie 43 A 7,
00390 HELSINKI,
tiina.loisa@saunalahti.fi

SUOMEN LATU

YMPÄRISTÖMERKKI MILJÖMÄRKT
441 800
Painotuote

Miessin kuvernööri Heikki Pihlajamäki

Kultamuseo

Heikki Pihlajamäki Lemmenjoella.

Olympiainnostus vei minut Lemmenjoen kultamailla tutustumaan legendaariseen Miessin Kuvernööriin. Tunturivaellukseni suuntautuivat sen jälkeen usein niille seuduille. Sain tutustua mielenkiintoiseen ja huumorintajuiseen persoonaan, joka tunturimaista löysi oman paikkansa.

Kävelen Aitavaaran kuvetta kohti länttä. Kapustarinnat seuraavat kulkuani päästellen alakuloisia vihellyksiään. Niitten äänet tuntuvat sopivan tähän pilviseen maiseaan. Riekonmarja loistaa ruskanpunaisina läntteinä tunturin kyljessä.

Eteeni tulee leveä polku, joka johtaa luoteeseen Miessijoen latvalle. Olin ensimmäistä kertaa Lemmenjoen kultamailla. Olin lähtenyt Jukan ja hänen tyttöystävänsä kanssa ruskavaellukselle. He olivat tulleet aiemmin päivällä Morgamojan Kultalaan.

Nyt kävelin yksin pelkästään olkalaukun kanssa polkua, joka näytti vievän tavoitteeseeni. Olin etukäteen selvittänyt, että Pihlajamäki asuu täällä ympärivuotisesti. Toki hänellä radiokin olisi. Kultamieheksi hänet tiesin, mutta en muuta.

Pian polku laskee loivasti alas päin. Jo kauempaa näkyy lippusalko .Sitten noin kolme metriä korkea kelopölkky. Sen päässä pieni niliaitta. Pölkyn kyljessä kyltti: Ihmettely ja valokuvaaminen sallittu vain erityisluvalla. Edessä on myös paksuilla turpeilla vuorattu maja. Ja vierellä tunturipuro, Miessijoen latva.

Tiedän olevani perillä.

Heikki Pihlajamäki vaskkamassa.

Sisältä löytyy majan isäntä. Hän on kuivakka, keskimittainen mies. Kova ruumiillinen työ, ehkä muukin kova elämä kuvastuu olemuksesta. Hän ei ole yllättynyt satunnaisen kulkijan poikkeamisesta. Juttelemme niitä näitä. Pian hän virittää tulen hellaan ja laittaa kahvia.

Huomaan, että isännän vasen käsi on hervoton. Hän kertoo, että eräs etelän tuttava oli käynyt vierailulla, tuonut myös viinaa.

–Tuli eilen juopoteltua. Varmaan nukuin yöllä käden päällä. Se on siitä puutunut.

Katto-orressa näen pienen radion. Katson kelloani. Kohta alkaa Munchenin olympialaisten 10 000 metrin juoksu. Saan luvan avata radion. Tätä varten minä, jonkin sortin urheiluhullu, olin tullut.

Runsaan puolen tunnin kuluttua dramaattinen juoksu on ohi. Lasse Viren, Suomi, on voittanut olympiakultaa kaatumisesta huolimatta. Myöhemmin vielä Pekka Vasala voittaa 1500 m.

Leipälaukustani löytyy pieni pullo pirtua. Ehdotan, että otamme pikku naukut tapahtuman kunniaksi. Teemme totit, tuutingit. Nostan mukia.

–Kultamitalille, ehdotan.

–Minä vaan tälle Miessin kullalle, on vastaus.

Suuntaamme seuraavana päivänä Vaskojoelle. Koska reitti vie mukavasti Miessin latvan kautta, poikkeamme Pihlajamäen luo.

Juteltuamme jonkin aikaa, isäntä ehdottaa, että voisimme kokeilla kullankaivua hänen montullaan. Hän opastaa meidät aivan lähellä olevalle kaivannolle, josta raakamaata on poistettu pari metriä. Edessä ohuehko kerros kultapitoista maata, jota on jo rännitetty. Isäntä opastaa Jukan ja minut alkuun. Ippa jää laittamaan ruokaa.

Ylempänä purossa olevasta padosta ohjataan vesi ränneihin. Ryhdymme lapioimaan maata rihloilla varustettuun ränniin. Siinä vesi huuhtelee maa-aineksen. Kultahiput ja muu painava aines laskeutuu rihlojen väliin.

Melkoisen rupeaman jälkeen katkaisemme veden tulon, irrotamme varovasti rihlat ja ryhdymme vaskaamaan. Kaiken touhun jälkeen tuloksena muutamia hippuja. Jokunen lutikka, saivare ja joukko hengettömiä. Kysyn niitä ostaakseni. Isäntä ei ota hintaa.

–Jätithän sinä minulle pirtunkin.

Otan puheeksi vielä isännän käden. Eikö pitäisi mennä lääkäriin, sillä se on varmaan halvaantunut.

–Mitäpä se lääkäri sille tekis, toteaa Heikki.

Illansuussa jatkamme matkaa kohti Landjoaivia ja Vaskojokea. Myöhemmin kultatouhumme palaa mieleen.

Kaivaja päästää tuntemattomat ja osaamattomat ihmiset montulleen. Rännin pesussa tai vaskatessa saattoi karata hippuja. Entä jos olisikin löytynyt oikein isomus? Joku olisi saattanut sen pistää lakkariin pukahtamatta mitään.

Myöhempinä vuosina vaellukseni suuntautuvat useasti Lemmenjoen kultamaitten suuntaan. Joskus Enontekiön itälaidalta Nunnasesta Vaskoja Postijoen latvojen kautta. Useimmiten kuitenkin Lemmenjokivarren Njurgalahdesta, jonne Inarista tuleva tie päättyy.

Huomaan, että Heikillä on laaja vaeltajaystävien piiri. Pienessä majassa saattaa satunnaisia yöpyjiä olla viisi, kuusi, mutta porontaljoja riittää lattialla nukkuvien alle.

Heikin majan uloimmassa ovessa on messinkivaloksena tehty kyltti. Siihen on kuvattu vaskooli, jonka ulkokehässä on teksti Miessinmaan kuvernöörin virasto.

Keskellä tunnuslause ”Honour et humour”, kunnia ja huumori.

Sisäovessa on muovikaiverretut kilvet: Tupakointi kielletty tupakoimattomilta, ja Alkoholin nauttiminen sallittu alkoholista nauttiville. Mainittakoon vielä, että Pellisenlaella, Morgamin kultalan vieressä olevalla pikku tunturilla on Miessille vievän polun varressa viitta MIESSINMAA ja alla huomautus Älä tallaa nurmikoita.

jatkuu ensi numerossa

Martti Auvinen